

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЄС У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

Ступінь освіти Магістр
051, 071, 072, 075, 242,
291

Спеціальність 291

Тривалість викладання 3 чверть

Заняття: 4 години на тиждень

Лекції 2 години на тиждень

Практичні 2 години на тиждень

Мова викладання українська

Підсумковий контроль залік

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «ЄС у системі міжнародних відносин»

Інформація про викладачів:

	Грушецький Богдан Павлович, (лекції та практичні) доцент кафедри, кандидат політичних наук
	Персональна сторінка: https://oa.nmu.org.ua/ua/vikladachi/folder7/
	E-mail: Hrushetskyi.B.P@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна **ЄС у системі міжнародних відносин** дозволяє зрозуміти стратегічні зовнішньополітичні підходи Європейського Союзу. Ви дізнаєтеся, якими є ключові пріоритети та напрями міжнародного курсу ЄС, краще зрозумієте способи ухвалення рішень у цій сфері. Особлива увага приділяється особливостям реалізації політики ЄС щодо України.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у формуванні у студентів розуміння Європейського Союзу як унікального інтеграційного об'єднання у системі міжнародних відносин через засвоєння історичних особливостей та засад функціонування ЄС, процесу розширення членства ЄС у Центрально-Східній Європі, внутрішніх змін, пов'язаних з європеїзацією.

Завдання курсу:

- 1) знайомство з основними історичними етапи становлення ЄС, культурно-цивілізаційними чинниками інтеграційних процесів;
- 2) розкриття інституційної структури Європейського Союзу, функцій і ролі головних інституцій ЄС;
- 3) висвітлення ролі Європейського Союзу як учасника світової політики;

4) розкриття принципів формування і моделей зовнішньої політики ЄС.

3. Результати навчання:

- РН 1 Знати та розуміти роль ЄС у міжнародних відносинах та регіональному розвитку.
- РН 2 Знати природу та підходи ЄС до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів
- РН 3 Знати та розуміти природу та джерела Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС
- РН 4 Знати принципи, механізми та процеси формування Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС, а також реалізації зовнішньополітичних рішень.
- РН 5 Знати природу та характер взаємодій ЄС з окремими країнами та регіонами на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

4. Структура курсу

Календарний план курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу. Політика курсу. Вимоги. Навчальні матеріали. Академічна доброчесність. Становлення європейської інтеграції	Лекція	Силабус. Навчальна література. Конспект лекцій	–
	Робота з відео за теоретичними питаннями ролі ЄС у системі міжнародних відносин	Практика	Питання до відео, умови обговорення видаються викладачем на занятті	10
2	Створення та функціонування Європейського Союзу	Лекція	Конспект лекцій	–
	Обговорення питань щодо ролі батьків-засновників Європи у європейській інтеграції	Практика	Питання, умови обговорення оголошуються викладачем заздалегідь	10
	Вирішення тестових завдань	Практика	Конспект лекцій	5
3	Структура та ключові функції ЄС	Лекція	Конспект лекцій	–
	Ділова гра «ЄС як переговорник у вирішенні міжнародних конфліктів»	Практика	Питання, умови обговорення оголошуються викладачем заздалегідь	10
	Вирішення тестових завдань	Практика	Конспект лекцій	5
4	Спільна зовнішня політика та політика безпеки	Лекція	Конспект лекцій	–
	Ділова гра «Засідання інституцій ЄС»	Практика	Питання, умови обговорення оголошуються викладачем заздалегідь	10
5	Політика розширення ЄС	Лекція	Конспект лекцій	–
	Вирішення тестових завдань	Практика	Конспект лекцій	5
6	Відносини ЄС з іншими країнами Європи	Лекція	Конспект лекцій	–
	Вирішення тестових завдань	Практика	Конспект лекцій	5
7	Європейська політика сусідства. Східне партнерство	Лекція	Конспект лекцій	–
	Вирішення тестових завдань	Практика	Конспект лекцій	5

8	Європейська інтеграція України	Лекція	Конспект лекцій	–
	Моніторинг виконання Україною зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію	Практика	План доповіді та настанови до створення презентацій	15
9	Спільна безпекова політика ЄС	Лекція	Конспект лекцій	-
	Підготовка доповідей за окремими напрямками зовнішньої політики ЄС	Практика	Питання, умови обговорення оголошуються викладачем заздалегідь	10
	Вирішення тестових завдань	Практика	Конспект лекцій	10
10	Північноамериканський вектор політики ЄС	Лекція	Конспект лекцій	-
	Комплексна контрольна робота, якщо за поточним контролем набрано менше 60 балів, або є бажання підвищити оцінку	Практика	Білеті із зазначенням кількості балів за кожне завдання (тести, відкриті питання, кейси), які видаються під час контрольної роботи	Макимум 100 балів
11	Східноазійський вектор політики ЄС	Лекція	Конспект лекцій	-
	Підведення підсумків, анкетування з якості, оголошення оцінок	Практика	Інтерактивний діалог	Підведення підсумків, оголошення оцінок

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На аудиторних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інсталюваний на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint).

5. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
------------------	--------------------

90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Поточна успішність складається з успішності за виконання завдань, приведених у п.4. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів за поточний контроль та/або прагне поліпшити оцінку)	Підсумковий контроль за дисципліною відбувається письмово шляхом надання відповідей на питання у формі тестів, відкритих питань, кейсів. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100
---	--

6.3. Критерії оцінювання *тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань*:

УВАГА! У ТВОРЧИХ ЗАВДАННЯХ ОРИГІНАЛЬНІ, УНІКАЛЬНІ (АВТОРСЬКІ) ІДЕЇ ЗДОБУВАЧА ПІДТРИМУЮТЬСЯ +5 БАЛАМИ ДО ОЦІНКИ ЗАВДАННЯ! ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧ ПРИТЯГУЄТЬСЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ!

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 1 бал.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:

5 балів – коректність відповіді за змістом, наведення прикладів, доповнення відповіді інформацією з додаткової літератури з посиланням на неї, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – коректність відповіді за змістом, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – коректність відповіді за змістом, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не є

коректною за змістом, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст відповіді.

1 бал – наявність відповіді, яка не є коректною за змістом, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст відповіді.

6.4. Критерії оцінювання *кейсів*:

У підсумку за розв'язання кейсу можна отримати максимально 10 балів, додавши такі складові:

Ідентифіковано проблему кейсу – 1 бал;

Описано проблему (пояснено її сутність, негативні наслідки) – 1 бал;

Використано всі релевантні вихідні дані з аргументацією відбору даних – 1 бал;

Коректно здійснено стандартні аналітичні процедури, які впливають з даних кейсу – 1 бал;

Коректно здійснено нестандартні аналітичні процедури, які не впливають з даних кейсу, але можуть бути зроблені на основі додаткових даних відкритого доступу, з поясненням необхідності провести саме такий аналіз у даному кейсі – 2 бали;

Зроблено стандартний висновок та стандартне рішення проблеми кейсу – 1 бал;

Зроблено оригінальний висновок з аргументацією та надано оригінальні пропозиції розв'язання проблеми кейсу – 3 бали.

6.5 Критерії оцінювання *ділових ігор* доводяться викладачем до відома студентів перед початком кожної ділової гри у вигляді правил та умов отримання оцінки. При цьому до уваги береться результат команди, злагодженість дій учасників, правильність виконання інструкцій, розподіл обов'язків між учасниками команди. В залежності від специфіки ділової гри зазначені умови можуть доповнюватися або змінюватися.

6.6 Критерії оцінювання *демонстрації та обговорення презентацій*

У підсумку за демонстрацію та обговорення презентацій можна отримати максимально 15 балів, додавши такі складові:

Презентація містить усі стандартні структурні елементи: титульний слайд; мету доповіді (поставленого завдання); проблему, про яку говорить автор, та розкриття її змісту; шляхи вирішення проблеми (відомі або авторські); висновки; фінальний слайд – 1 бал.

Структурні елементи презентації за своїм змістом мають відношення до поставленої на розгляд теми – 1 бал; проблему, шляхи її вирішення та висновки сформульовані коректно – 2 бали.

У змісті презентації використано матеріали з додаткової літератури з відповідними посиланнями – 2 бали.

Використано корпоративний шаблон презентацій з корпоративною символікою – 1 бал.

Доповідь відбулась грамотною мовою – 1 бал.

Доповідь відбулась у формі розповіді замість читання – 1 бал.

Доповідь містила приклади з реального життя, які ілюструють зміст презентації – 2 бали.

Надано відповіді на поставлені питання – 2 бали.

Задано питання до інших презентацій – 2 бали.

6.7. Критерії оцінювання *дебатів та дискусій*:

5 балів: активна участь у дебатах, дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

4 бали: активна участь у дебатах, дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

3 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: залучення до дискусії викладачем, неухважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

1 бал: небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення, але слухання дебатів та дискусій.

6.8. Критерії оцінювання *есе* (індивідуального письмового самостійного завдання невеликого обсягу – від 2 до 4 аркушів А4, виконаного у вільному стилі, що відображає власні погляди автора на проблему або питання):

5 балів: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, логічного взаємозв'язку між тезою та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

4 бали: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

3 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), наявність орфографічних та/або граматичних помилок або недотримання встановленого обсягу.

2 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), відсутність переконливих аргументів на користь тези, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок та/або недотримання встановленого обсягу.

1 бал: неструктурованість роботи, недотримання встановленого обсягу, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок, відсутність переконливих аргументів на користь тези.

6.9 Процедура проведення контрольних заходів.

Контрольні заходи з дисципліни будуть здійснені згідно з графіком навчального процесу, який можна знайти на сайті університету. У табл. 4 подано графік завдань поточного контролю. Процедуру виконання завдань поточного контролю викладач оголошує на занятті або заздалегідь. За результатами поточного контролю студент може отримати найвищу оцінку у 100 балів, з'явитися на заняття, коли проводиться комплексна контрольна робота, із заліковою книжкою та отримати оцінку. Якщо оцінка поточного контролю не влаштовує, то студент може виконати комплексну контрольну роботу і також отримати максимально 100 балів. На комплексну контрольну роботу студент повинен з'явитися із заліковою книжкою.

Присутність на контрольних заходах сторонніх осіб без дозволу ректора, проректора або декана факультету не допускається. Під час комплексної контрольної роботи користуватися допоміжними засобами заборонено. Комплексна контрольна робота проходитиме за розкладом (див.табл.4). Детально процедуру проведення контрольних заходів можна знайти у Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про оцінювання результатів навчання

https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/education_scientific_documents.php .

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів), що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка», Кодексом академічної доброчесності https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/education_scientific_documents.php .

7.2.Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри міжнародних відносин і аудиту у Facebook, Instagram.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перекладання.

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

Прийом першої прездачі здійснюється викладачем, який викладав матеріал навчальної дисципліни. Прийом другої – комісією у складі трьох осіб: викладача, який викладав дисципліну; завідувача кафедри; представника деканату або викладача кафедри. Рішення комісії є остаточним.

У разі підтвердження комісією оцінки «незадовільно» або неявки студента на засідання комісії без поважних причин, комісія сповіщає про це декана факультету (директора інституту) для підготовки наказу ректора про відрахування студента за академічну неуспішність або визначення умов повторного вивчення цієї дисципліни.

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку: подати письмову заяву до декана згідно з процедурою оскарження, викладеною у Кодексі академічної доброчесності .

7.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки. Студенти, які протягом семестру підготують та подадуть до публікації наукову статтю за тематикою дисципліни у фахове видання України або іншої країни, можуть отримати додатково 25 балів, але не більше підсумку у 100 балів за дисципліну.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Методи навчання

Під час *лекцій та практичних занять* будуть застосовані такі методи навчання:

Пояснення. Тлумачення понять, явищ, принципів, термінів тощо, переважно під час викладання нового матеріалу.

Інструктаж. Надання алгоритму дій для виконання поставленого завдання.

Діалог. За допомогою запитань викладач стимулюватиме здобувачів вищої освіти до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу.

Навчальна дискусія, дебати. Це обговорення важливого питання, обмін думками між здобувачами вищої освіти та/або викладачем, спрямовані не лише на засвоєння нових знань, а й на створення емоційно насиченої атмосфери, яка б сприяла глибокому проникненню в істину.

Ілюстрування. Застосування презентацій, відео та іншого медіа-контенту для підкріплення матеріалу, який пояснюється, обговорюється або завдань, які виконуються.

Демонстрування. Показ викладачем навчальних матеріалів у динаміці (використання фахових ситуацій, рольових ігор).

Самостійне спостереження (навчання, дослідження). Це безпосереднє самостійне сприймання явищ дійсності у процесі навчання.

Письмові та усні контрольні завдання. Самостійна концентрація та відтворення отриманих знань та навичок в умовах обмеженого часу та джерел інформації.

Кейси. Пошук проблемної ситуації реальних міжнародних відносин, через яку спостерігається негативний ефект, та обґрунтування оригінального її рішення, спираючись на відомі факти або необхідність отримання додаткової інформації.

Ділова гра. Імітація прийняття рішень в різних ситуаціях, здійснювана за заданими правилами групою людей при наявності конфліктних ситуацій або інформаційної невизначеності.

Демонстрація та обговорення презентацій. Наочний показ медіа-супроводу усного виступу з елементами дискусії.

Есе. Самостійний роздум на задану тему з підкріпленням аргументами висловлених тез та антитез.

Для заохочення шерінгу ідеями та вільного мовлення в умовах інформального навчання на основі досвіду колег використовуються методи:

Виступ. Питання навколо певної тем обговорюється у групах і потім оприлюднюється з подальшою дискусією.

Мозковий штурм. Генерація творчих ідей на задану тему у команді.

Обмін партнерами. Обговорення питання з партнером, а також партнерами з інших пар.

Результати іншого. Після індивідуальної роботи студенти презентують свої результати один одному та групі.

Вимушені дебати. У парі учасників протилежної думки обговорюється якесь питання, після чого учасникам пропонується змінити власну позицію та відстоювати її у іншій парі.

Оптиміст/песиміст. У парах студенти мають обговорити певну тему, обравши роль песиміста чи оптиміста.

Експертна оцінка. Партнер у парі або група слухачів має зазначити сильні і слабкі сторони індивідуальної роботи студента і запропонувати покращення.

Інтерактивні ігрові методи:

Кейси на критичне мислення. Студенти вчаться продукувати та висловлювати сумніви, ставити питання, пропонувати доповнення щодо фактів та тез, які підлягають критиці у етичній манері для розвитку критичного мислення.

9. Ресурси і література

Основні

1. Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
2. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 320 с.
3. Мідделаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.
4. Borell J. European Foreign Policy in Times of Covid-19. Luxembourg, 2021. 301 p.
5. Europe – Against the Tide / Ed. by M. Waechter, H. Marhold. Baden-Baden, 2018. 168 p.
6. Fear and Uncertainty in Europe: The Return to Realism? / Ed. by R. Belloni, V. Della Sala, P. Viotti. Cham, 2019. 292 p.
7. Morillas P. Strategy-Making in the EU: From Foreign and Security Policy to External Action. Cham, 2019. 202 p.
8. Riddervold M. The Maritime Turn in EU Foreign and Security Policies: Aims, Actors and Mechanisms of Integration. Cham, 2018. 240 p.
9. Shaping the EU Global Strategy / Ed. by N. Chaban, M. Holland. Cham, 2019. 272 p.
10. Views on the progress of CSDP / Ed. by F. Bellou, D. Fiott. Luxembourg, 2020. 163 p.

Допоміжні

1. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти / За ред. В. В. Копійка, М. С. Дорошко, О. Ю. Кондратенко. Київ: Київський університет, 2018. 388 с.
2. Голслах Й. Сила раю. Як Європа може бути попереду в азійському сторіччі. Київ: Темпора, 2016. 354 с.
3. Загребельний І. Європейські хроніки. Київ: Markobook, 2020. 128 с.
4. Кваша С.М., Файчук О.М., Файчук О.В. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2019. 282 с.
5. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 172 с.
6. Мідделаар Л. Перехід до Європи: як континент став союзом. Київ: Дух і літера, 2018. 576 с. Монне Ж. Спогади. Харків: Фоліо, 2017. 576 с.
7. Нова Європа. Львів: Видавництво старого лева, 2018. 176 с.
8. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Електрон. дані. – К., 2021. – 493 с.
9. Ткаченко К. Праві двері зліва. Київ: Критика, 2019. 380 с.
10. Alcaro R. Europe and Iran's Nuclear Crisis. Cham, 2018. 293 p.
11. Challenges in Europe: Indian Perspectives / Ed. by G. Sachdeva. Singapore, 2019. 376 p.

12. Helwig N., Siddi M. German Leadership in the Foreign and Security Policy of the European Union // German Politics. 2020. Vol. 29, No. 1. P. 1-7.
13. Mason D. S. A Concise History of Modern Europe: Liberty, Equality, Solidarity. Lanham, 2019. 235 p.
14. Political values in Europe-China relations. Stockholm, 2018. 96 p.
15. The Europeanisation of the Western Balkans: A Failure of EU Conditionality? Cham, 2019. 250 p.
16. Viceré M. G. A. The High Representative and EU Foreign Policy Integration: A Comparative Study of Kosovo and Ukraine. Cham, 2018. 274 p.
17. Wright N. The EU's Common Foreign and Security Policy in Germany and the UK. Cham, 2019. 309 p.

10. Права та обов'язки учасників освітнього процесу НТУ «ДП»

У цьому розділі ми хочемо повідомити вас про документи НТУ «ДП», які визначають права, обов'язки студентів та викладачів, а також регламентують процеси та процедури освіти.

Якщо вам буде щось не зрозуміле, ви можете звернутись до старости, куратора, викладачів кафедри, гаранта програми, завідувача кафедри і ми вам допоможемо.

**УВАГА! Перелік та зміст документів постійно оновлюються.
Тому слідкуйте за інформацією на офіційному веб-сайті університету в розділі: Установчі документи та положення**
https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/ .